

Klic TRIGLAVA

LETO VI.

2.marca 1953.

ŠTEV.112.

TOTALITARCI

Musliman se upa govoriti v imenu 16 milijonov večinoma krščanskih Jugoslovanov, katoliškem nadškofu. Pa pustimo vero pri strani. Človeka, ki se ne more braniti, napadajo in obsojajo brez dokazov. Z zapadnim civiliziranim pojmovanjem oboje nima nič skupnega. A redke so častne izjeme v srbskem tisku, ki niso kot mrhovinarji planile na kardinala Stepinca. Na žalost protikomunistične emigracije zares ne moremo imenovati de mokratične.

Plaz srbske gobezdavosti, ki se je vsul ob kardinalovem imenovanju, sestavljajo slabo podkrepjene obtožbe in slepe obsodbe, o katerih poročamo na 3.strani. Razgalila se je strahovita totalitarna miselnost, ki ne tehta dokazov, ne posluša obeh plati, ne razmišlja o krivdi, ne išče pravice, temveč išče žrtve, posluša divje nagone, strastno obsoja; a pravica je zanje tisto, kar je njej prav. "Nobenih sodišč ni treba"; totalitarci ve vse in more vse. Taka miselnost je vzredila Hitlerja in Mussolinija. Zanetila je komunizem. Napihnila je Tita. Izkopala je grob prvi, ga bo drugi, bi gotovo tudi tretji Jugoslaviji, če do nje pride.

Gnusijo se nam Ustaši, ki so grozovito morili Srbe. Tudi se ne zavzemamo za kardinala pač samo iz katoliške vzajemnosti. Toda celo Srbom bi koristilo, če bi medvojno nadškofovo zadržanje trezno preiskali. - Pišejo, da je dr.Stepinac molčal na ustaške pokolje. 14.marca 1941 je nadškof v pismu Paveliću obsodil pokolj 260 Srbov v Glini. 22.in ponovno 30.maja je pred notranjim ministrom obsodil vladino zadržanje do Srbov, Židov in Ciganov. Koncem junija 1941 je posredoval Paveliću protestno pismo nadškofa dr.Ujčića. V juliju 1941 je v poznani pridigi v zagrebški stolnici obsodil nečloveško ravnanje in izjavil, "da je Cerkev storila vse kar je bilo v njeni moči, da bi pomagala in zaščitila pravoslavne". 20.novembra 1941 je je nadškof dr.Stepinac ponovno protestiral pri Paveliću proti preganjanju. - Kar se tiče pokatoličevanja, je nadškof takoj, ko so Ustaši nastopili, v pismu duhovščini 8.maja 1941 in spet 2.februarja 1942 poudaril, da je treba izpolnjevati kanonske odredbe glede prestopanja, ki mora biti svobodno in s polnim spoznanjem. 16.julija 1941 je nadškofov pooblaščenec msgr.Lončar protestiral proti nasilnemu pokatoličevanju. Kanonika so kasneje ustaši ubili. Kljub jasnemu stališču hrvatskega episkopata po konferenci v decembru 1941 in nadškofovemu pismu Paveliću 17.decembra, režim ni prenehal s pokatoličanjenjem, ki po nadškofu "spada v izključno pristojnost Hierarhije". Pravoslavni so prosili za sprejem v katoliško Cerkev, da bi se rešili pokoljev. Nadškof je na procesu izjavil, da je moral premeščati duhovnike, ki so se bali srbske jeze, ker so bili pri sprejetjih prenatani. Cerkev je bila v groznem precepu, da prezre kanonska določila ali pa prepusti Srbe smrti od Ustašev. Bili so duhovniki, ki so pomagali pri zločinih. Toda vsakega pravega katoličana, vsakega poštenega človeka mora že ob misli na grozodejstva spreleteti mraz.

Nadškof ni bil ustaški vojni vikar. Uradno tega naziva ni imel niti preje za jugoslovansko vojsko. Kasneje se je brigal za duše hrvatskih vojakov, kar je prav gotovo duhovnikova skrb, čeprav se bore za slabo stvar. O titovskem sodišču, ki je obsodilo nadškofa, ni vredno več izgubljati besed.

Vsa gonja se ne vrši v domačem krogu, ampak celo v tujih jezikih, da v nemu svetu razvpila jugoslovansko zlobo. Že zlepa ni teklo toliko

vode na Titov mlin. Pa pravijo, da je pravica važnejša od političnih koristi. Da! Toda pravici ne služi enostranska obsodba. Da bo pravici za doščeno, bi moralo zasedati neodvisno sodišče, kjer bi kardinal svobodno mogel povedati svoje. Dokler tega ni, naj Srbi vsaj pametno molče, če ne znajo nič drugega.

JUGOSLOVANSKI KONJ

Ljudska fronta je na beograjskem kongresu pokorno sledila ukazom, ki jih je naznanil novemberski kongres komunistične partije. Iz poročil mirne duše moremo zaključiti, da je bil glavni namen zborovanja vzbuditi zanimanje zapadne javnosti, uglasiti pot v mednarodne socialistične kroge in si pridobiti v svetu zagovornikov. Vse to bo služilo v domači uporabi za utrjevanje oblasti. Propadle so nade, da bi Titu sledile tudi druge komunistične partije, čeprav je gotovo imel nekaj vpliva na satelite. Jugoslovanskemu komunizmu ni mogel ustvariti mednarodne sile, ki bi kljubovala Moskvi in obenem izsiljevala Zapad. V svetu potrebuje zaveznikov tako na gospodarskem kot političnem polju. Lastnim članom mora nuditi širši rok področja za sanjarjenje o misijonskem poslanstvu, da se z godrnjanjem ne omajejo kot glavni steber oblasti. Vzelo jim bo čas, ki bi ga sicer porabili za preveč kritično motrenje domačih zadev in dalo jim bo čustveno nadoknado za izgubljeno ljubezen Moskve.

Med prvimi prijatelji so laboristi, ki vozijo po skrajnem levem robu kakor g. Bevan in pa azijske socialistične stranke, ki so bile blizu komunizmu, jim diktatorstvo ni posebno odvratno in jim prija razlika z zapadnimi strankami, ki jim vsaj podzavestno še predstavljajo bele izkoriščevalce. Te zapadne stranke cenijo Titovo vlogo v tem pogledu. Jugoslovanski komunisti so menda mnenja, da zadostuje preimenovanje in nekaj socialističnih nazivov, pa jim bo odprta pot v Socialistično internacionalo. Razmerje sil nemo obtožuje, saj je frontovcev sedem milijonov in komunistov tričetrt milijona, vendar prvi nimajo niti enega odločilnega mesta v vodstvu Zveze. Tudi vsi odbori in komisije so preplavljene s partijci.

Ni dvoma, da bi imeli titovci, če bi jih sprejeli v Internacionalo, predvsem moralne koristi. Vprašanje je, ali bodo demokratični socialisti mirne duše sprejeli trojanskega konja, v katerega so se natlačili. Komunisti gledajo konju iz gobca, oči in ušes. Le izpod repa gleda nekaj nepartijcev. Uboga raja je natlačena v trebuhu in ne vidi belega dne.

TOČNO POROČANJE

Ko je bil sredi januarja izbran Tito za predsednika republike, sta mu poslala čestitke tudi patriarh Srbske pravoslavne cerkve g. Prodanov ter djakovski katoliški škof g. Akšamović. Premišljen človek, ki živi nekje na zapadu sredi svobode in ob polni skledi, iz samih teh brzojavk ne bo delal vprašanja. Najmanj pa bo hotel v tem iskati znakov za razpoloženje pravoslavne in katoliške Cerkve do komunističnega režima.

Toda RADIKAL, "organ Narodne radikalne stranke v egzilu" je v letošnji prvi številki hotel narediti iz tega po vseh znakih sodeč pomembno versko-politično zadevo. Pod naslovom "Hrvatski episkopat pozdravlja Tita" je ponatisnil iz beograjske POLITIKE (17.1.1953) Akšamovićevo brzojavko, kjer ta "na veliki zgodovinski dan" pozdravlja "srečno izvolitev... slavnega zedinitelja in voditelja naših narodov za predsednika republike".

Ako je bilo RADIKALU res toliko do objave te brzojavke, bi jo naj že pripisal samo škofu Akšamoviću, ne pa celemu hrvatskemu episkopatu; obenem pa naj bi - zaradi nepristranosti - objavil tudi patriarhovo brzojavko, v kateri "v globokem spoštovanju" čestita k Titovi izvolitvi in izraža "najboljše želje za uspešno delo za dobro in napredek naše domovine in naših narodov".

KLIC TRIGLAVA

53, Bucks Hill, Chapel End,
Nuneaton, Warwickshire

Izhaja 1. in 3. ponedeljek v mesecu.

Ravnatelj antropološkega zavoda na ljubljanski univerzi prof. Božidar Škerlj je postal častni član britanskega Kralj. antropološkega instituta.

Knjižico TITO & CATHOLIC CHURCH je izdal "The Sword of the Spirit", 128 Sloane St., London S.W.1. Cena 7 1/2 d (s poštnino).

'KARDINAL IZ RETORTE'

Kakor da bi se dogovorili so domala vsi nekomunistični srbski časo pisci v svobodnem svetu - z izjemo pariške NAŠE REČI in londonske PORUKE - dvignili svoj glas proti imenovanju nadškofa Stepinca za kardinala.

Novoletni GLAS KANADSKIH SRBA je v članku "Vatikan in Jugoslavija" označil potezo Sv. Stolice kot "nemodro". Kajti, "karkoli naj se že govori, Stepinac je bil izdajalec in sodelavec s sovražnikom. To dokazuje njegova poslanica, njegovi govori Paveliću, prisotnost na ustaških manifestacijah, 'člaščenje' z ustaši in Nemci, sprejem časti gen. vikarja ustaške vojske, predsednika Odbora za pokatoličevanje pravoslavni in molk ob pokolih Srbov 1941, saj je začel skozi zobe mrmrati šele 1943, ko se je okrenilo kolo sreče..." GLAS vprašuje: "Zakaj Stepinac ni vstal proti ustaškim grozotam, ko se vendar ni bal nastopiti proti komunistični Jugoslaviji? ... Zato morajo biti vsi oni, ki so bili za Jugoslavijo in proti rodno morilski NDH, proti vatikanski akciji, tako utrjujoč proti svoji volji fronto komunistične vlade, kakor jim je že ta sovražna." Četudi ni v in-resu rim. kat. Cerkve, je kljub temu Vatikan zato tako postopal, da bi s pritiskom na Jugoslavijo, naj opore Stepinca, bila tako oprana tudi politika Vatikana, ki jo je vodil med vojno, (ko ni nastopil odprto proti zločinom nad Srbi), pojasnjuje GLAS. "Komunistična Jugoslavija je morala storiti to, kar bi storila tudi nekomunistična. Stepinca je nemogoče prebaviti."

Sredi januarja se je oglasil neki "četnik" v dušanovski SRPSKI BORBI ter na besedilu medvojni oddaj radiopostaje "Karadjordje" dokazoval, da se dr. Stepinca kljub pozivom ni zavezal za preganjanje Srbe ampak je molčal. "Niti enkrat ni dr. Stepinac dvignil svoj glas proti ustaškim zločinom..." Ne smemo pozabiti, zaključuje pisec, "da nov zločin ne umije strega. Komunistični zločini ne morejo umiti ustaških. Zato tudi Titovo za držanje do dr. Stepinca ne more opravičiti Stepinčevega stališča do srbskega naroda v Nezavisni državi Hrvatski."

Muslimanska obsodba

G. Omar Kajmaković je 29. januarja v GLASU KANADSKIH SRBA podpisal članek "Vatikan". Ob objavi vatikanskega OSSERVATORE ROMANO, da bo "veliki mučenec katoliške cerkve" nadškof Stepinac postavljen za kardinala, vprašuje, kakšen mučenec je dr. Stepinac. Nadaljuje: "Za ugotovitev krivde nadškofa Stepinca niso bila potrebna nobena sodišča, tudi Titova ne. 16 milijonov živih prič, celokupno prebivalstvo Jugoslavije, bi moglo uvrstiti svoje podpise na obtožnici proti zločinom rodomora in osnovnim človeškim pravicam, skozi katere (zločine) je kot rdeča niti vtkana tudi Stepinčeva odgovornost". Potem g. Kajmaković vprašuje kardinala za usodo 350 muslimanskih otrok, ki so jih ob pomoru staršev pobrale katoliške redovnice in skrile v svoje samostane. Na vprašanje dr. Mehičića, ministra za socialno skrb v NDH vladi, (ki je to pripovedoval g. Kajmakoviću in hitel zatrjevati, da ni nikdar bil ustaš ampak je vstopil v Pavelićevo vlado le, da rešuje ostanke žrtev), je zagrebški Kapitol odgovoril, da so bili otroci poslani na okrevanje v Češkoslovaško, kasneje pa je bilo ugotovljeno, da so bili prepeljani v Italijo. G. Kajmaković zaključuje, da se ti dečki, zdaj stari od 17 do 20 let, verjetno nahajajo po rimskih zavodih kot katoliški bogoslovci... Pisec zaključuje, da "predstavlja kardinalsko dostojanstvo Stepinca ne le največji škandal naše dobe, ampak tudi najbolj cinično oskrunjenje betlehemskega etosa". Ne smemo se varati glede Vatikana, kajti "po kletih leže še vedno nerazbite retorte, v katerih so nekoč mešali strupe za širjenje svetne oblasti papežev. V neki takšni stari retorti se je rodil novi kardinal... Stepinac, predstavnik najbolj črne ultramontanstva, kakršnega si je mogla izmisliti le rimska karija!"

Pariški RADIKAL

je v uredniškem članku na francoskem jeziku (št. 8-9) z naslovom "Jugoslavija in 'Rdeči klobuk'" povezal Pavelićevo NDH, ustaške zločine, Stepinčovo sodelovanje z oblastmi v takšni obliki, kot da bi bil nadškof odgovoren za pokolj "500.000 pravoslavni Srbov in 85.000 Židov".

Londonška IORUKA graja Tita, ker je prekinil odnošaje z Vatikanom v trenutku, "ko ta ni osporaval pravico Jugoslavije na obstanek, ampak se je pojavil v popularni vlogi branilca verske svobode, (ki jo Tito v praksi odreka tako katolikom kot pravoslavim in muslimanom)". PORUKA v začetku poudarja, da bi "normalen režim mogel dobiti za ohranitev Jugoslavije tudi podporo katoličanov".

Pariška NASA REČ ponatiskuje svoje stališče od fbr.lani, po katerem "hrabrost, katero je Stepinac pokazal avgusta 1945, ko je odklonil" sodelovanje s komunisti, "danes ne dopušča možnosti, da bi se Stepinčev postopek iz dobe ustaške strahovlade pojasnil z legitimizmom ali strahom." Na daljše vprašanje nekaterih, če ni morda Stepinčevo napredovanje morda tudi politično dejanje, ki stremi za razbitjem Jugoslavije. Toda, "mar ni bila Titova roka dr.Stepincu 1.1945 priznanje za njegovo stališče in delo v času okupacije? V ničemer niso Tito in njegovi tovariši merodajni, da bi danes sodili komerkoli, tudi ne dr.Stepincu." NASA REČ se vnaprej ne strinja s tistim, "ki bi iskal v zločinskem režimu Tita in njegovih satrapov sredstvo za ohranitev Jugoslavije ali za kaznovanje ustaških zločincov... Zdaj imamo priliko spremljati grenka protislovja srbskih šovinistov, ki se že več let bavijo s temo, da je komunistični režim v Jugoslaviji hrvatski, po poreklu in vsebini, zdaj pa naenkrat ob postavitvi dr.Stepinca za kardinala pomagajo Titovi 'obrambi' 'srbstva' in 'pravoslavne cerkve'."

Hrvatska reakcija

Moralo je priti do nje. Belgijska HRVATSKU RIJEČ, ki je pozdravila 1.štev. RADIKALA, zdaj "ne bo nič presenetilo" če bo ta klevetniški izpad v RADIKALU objavila tudi beograjska BORBA, kajti, "končno - Srbi - svi i svuda!" V kanadskem HRVATSKEM GLASU g. Bogdan Radica obsoja pisanje srbskega tiska proti kardinalu Stepincu, "simbolu našega nacionalnega in kulturnega odpora na Balkanu". Ob zaključku jasno nakazuje, kam bi pripeljal 'kulturni boj' med katolicizmom in pravoslavjem: "...ako je katolicizem v nasprotju z velikosrbskim pojmovanjem Jugoslavije, je to boljše že zdaj med nami razčistiti, da ne bi jutri, ko pride osvoboditev, izgubljali čas. Odreči se katolicizmu bi za Hrvate pomenilo odreči se svoji duši... Katolicizem je vera naših očetov." V bistvu nam daje mesto na Zapadu. Stepinac je proizvod tega in takšnega pojmovanja. Nihče od Srbov nima pravega, da se vtika v to, če verjame v možnost sožitja s Hrvati..." (ps)

TITO BO KOSIL S KRALJICO

London, 25.2.1952. Od našega dopisnika.

Čez mesec dni bo Tito za pet dni obiskal London. Zadržega je nastala, kako naj bo njegov obisk uradno naznačen. Tito je namreč predsednik republike in ministrski predsednik, angleška kraljica pa še ni kronana. Ne spodobi se, da bi pred kronanjem poglavar druge države prišel na "državni" obisk. Zato bo Titov obisk "zaseben"; a prišel bo kot gost angleške vlade. - Tako je pojasnjeval g. Eden v parlamentu in povedal, da se o točnem sporedu obiska še razgovarjajo, a vsekakor bo Tito povabljen h kraljici na kosilo in vlada ga bo "primerno gostila". Nekaj časa bo tudi "določenega za razgovore" med Titom in njegovimi svetovalci in angleški ministri. Na vprašanje, če se bo našla prilika, da poslanci sporoče Titu svoje poglede na posebnem skupnem zasedanju parlamenta ali kako drugače, je g. Eden odgovoril, da bi kaj takega bilo povsem brez primere in da se bo pač treba zanesti na ministre, da povedo, kar se jim bo zdelo primerno. - DAILY TELEGRAPH, ki je med konservativnimi listi najbližji vladi, je pohitel v uvodniku zagotavljati, da bi bilo "zelo nesrečno, če bi maršalu Titu - ali britanski javnosti - moglo zaradi obiska priti na misel, da britanska vlada odobrava ali prezre vse notranje postopke jugoslovanske vlade." Zaradi skupne nevarnosti ne smemo misliti, da "se ne brigamo za usodo sokristjanov v Jugoslaviji". Vlada ne sme zamuditi prilike, da poudari Titu zaskrbljenost za preganjane.

V decembru je ameriški NEWSWEEK poročal v londonskih govoricah, da se je Tito pravzaprav sam povabil. G. Eden, ko je bil v Beogradu, je povabil Kardelja, naj vrne obisk in pride v London. Tito pa je brž rekel, da je Kardelj preslaboten za dolgo pot, a da bo on sam prav rad prišel v Anglijo.

(Dalje str.5.)

'SOCIALISTIČNA ZVEZA JUGOSLAVIJE'

Minulo sredo je bil v Beogradu zaključen 4.kongres Ljudske fronte - dogodek, ki naj bi bil tesno povezan z zadnjimi partijskimi in ustavnimi spremembami ter z zbliževanjem med Jugoslavijo in Zapadom. Kongres je "so glasno in z navdušenjem" sprejel že na 6.kongresu Zveze komunistov določeno Frontino preimenovanje v "Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije", ki naj "zbere vse tiste državljane, ki se ne glede na ideološko mnenje in poglede na tekoče zadeve strinjajo v osnovni stvari, da se je treba boriti za ohranitev Jugoslavije kot neodvisne socialistične dežele".

2130 odposlancev, ki so zastopali 7,774.880 članov, je "odobrilo" Tito vo poročilo, ki je označilo obstoječa dva bloka - sovjetski imperialistični in in zapadni reakcionarni pod vodstvom Vatikana - kot zelo nevarna. Kardelj pa je štiri in pol urnem govoru navedel dva vzroka za sedanjo svetovno krizo: - politični in ideološki polom mednarodnega komunističnega gibanja, vsled reakcionarne sovjetske hegemonije, ter - pomanjkanje jasnejših socialističnih koncepcij glede poti in načina za doseg socializma pri ne kominformističnem delu delavskega gibanja. Dalje se je zavzemal za "široko združeno socialistično fronto, ki bo dovolj demokratična, da bo nudila vsem socialističnim tokovom prostor."

Zapadna javnost si je od kongresa obetala, da se bo Fronta preobrazila iz dosedanjega orodja v rokah KP v samostonejšo socialistično zvezo jgsl. delavcev, v kateri je mnogo nekomunistov. V tem smislu je tajnik K. Popivoda tudi žigosal napake, da so partijske organizacije zapostavljale Fronto in na svojih sestankih sprejemale sklepe, ki so jih enostavno potem vsilile Fronti. Zapadni komentatorji so res imeli vtis, da gre za okrnitev moči lokalnih partijskih veljakov in da bo "Socialistična zveza" v bodoče nudila več priložnosti in možnosti posameznim povprečnim državljanom, nekomunistom. Toda vsi takšni upi so splavali po vodi zadnji dan kongresa, ko so prejeli nov statut, tako silno podoben onemu Zveze komunistov. Kakor tam centralni komite je tudi tu zvezni odbor negibni in teoretični forum ki "naj ima seje vsaj dvakrat na leto". Vsa praktična moč pa je prepuščena majhnemu Izvršnemu odboru, ki ga je zvezni svet izvolil takoj po kongresu. In tu srečamo staro komunistično gardo v bistvu isti ljudi, ki so na čelu partije in države. Koristne budale Gaži, Kosanović, Ribar in Vidmar pač služijo le za kulise. Tito sam je (na predlog povsod navzočega Rankovića) postal predsednik Social. zveze, Edvard Kardelj pa glavni tajnik. Najvažnejša komisija za medn. stike je pod predsedstvom Djilasa in tajništvom Vl. Dedić Jerja (ki vrši ta posel že v partiji in skupščini) in Marije Vilfanove, ki se je tako izkazala v Indiji in Burmi. Organizacijskemu odseku bo predsedoval Krsto Popivoda, v kulturno-prosvetnem pa bo vedrila in oblačila Lidija Šentjurčeva. (d s)

(Zaključek s prejšnje strani)

Medtem si angleška policija beli glavo z varnostnimi ukrepi. Za Tita bo angleška vlada najela celo hišo, s čemer bo delo policije olajšano. Odgovornost za Tita bo prevzel Posebni odsek, ki je že zdaj v posvetovanjih s poslaništvom in ki bo pazil na sumljive tujce, kakor tudi domače komuniste.

V oceni Titove knjige, o kateri sem poročal zadnjič, je g. Randolph Churchill pobijal utvaro, da so komunisti pomagali pri puču 27. marca 1941. F. A. Voigt, znani prijatelj Jugoslovanov, je potem v D. TELEGRAPHU s pismom pobijal utvaro g. Churchilla, da so puč izvedli desničarski oficirji in politiki, ki jim je pomagala angleška tajna služba. Nasprotno je udar izpeljal gen. Mirković, ki je socialist. Enako je bil socialist gen. Mihailović. S socialistom Živkom Topalovičem imajo največ zaslug, da je Jugoslavija šla v vojno na strani zaveznikov. - Nato se je oglasil polk. Savić, ki piše, da je z gen. Simovičem upravljal prevrat, a vsi so bili iznad politike in kvečjemu po duhu konservativni. - Naslednji dan je polk. Ružić razlagal, da so vsi oficirji v kralj. Jugoslaviji bili po zakonu izven politike. - Kot sem poročal se je v dolgem razpravljanju o Titu v istem dnevniku oglasil samo en Jugoslovčan, g. Vane Ivanović. Ne vem, ali list drugih ni hotel objaviti ali jih pa sploh ni bilo. Zanimivo pa se zdi, da se o preteklih časih takoj oglasita dva polkovnika.

=====
+ Veliko Britanijo je obiskala grupa + "Dobrodelno združenje svob. držav-
pa 20 jgsl. časnikarjev. Bili so gost- ljanov Jugoslavije" je lani imelo £
je brit. zunanjega ministrstva. 8358 dohodkov in £ 7709 izdatkov. Za
Slovence bo v odboru g. D. Lavrenčič.

RAZGLEDI

STVARNOST IN UTVARE

Slovenci naj bi bili poklicani, da posredujemo med Srbi in Hrvati? In mi Slovenci, ki živimo zunaj v svobodnem svetu sami med seboj nismo edini! Mi imamo toliko in tako resnih vprašanj, da nismo niti še dozo-reli, da jih postavimo, kaj šele, da jih rešujemo kot kulturni ljudje. Zdi se mi, da je že prišel čas, da začnemo tudi mi gledati na stvarno-sti kot stvarnosti in da počasi zavržemo vse škodljive utvare. Kdo zu-naj predstavlja Slovence in slovensko misel? V imenu koga govore ti ljudje, ki zastopajo Slovence in kakšne cilje o bodoči usodi slovenske-ga naroda imajo? Počasi je v teh predstavnikih, (katerim je tisk na raz polago zaboblikovanje javnega mnenja) prišlo na um, da je potrebno ob-noviti staro strankarstvo, ko niti ena teh bivših strank, če bi kedaj prišlo do svobodnih volitev, ne bi s temi predstavniki in s starimi pro-grami mogla v Sloveniji prodreti! Najzagrizenejši pristaši bivše Slo-venske ljudske stranke in Narodno napredne stranke v Sloveniji so po-stali najbolj strupeni privrženci sedanjega komunističnega režima. To je eno dejstvo. Drugo je, da zunaj živeči, izraziti predstavniki "domobran-cev" postavljajo "domobranstvo" na svoj politično-kulturni ščit in po-zabljujejo, prvič, da se je domobranstvo borilo na pogansko-nacistični strani proti komunizmu, in drugič, da so jih njihovi voditelji, ko so bili poprej plačani od Lahov in Nemcev, prepustili njihovi žalostni u-sodi, sebi pa rešili svoje glave v zamejstvu. Tega dejstva niti ena slo-venska vdova, sestra ali mati doma ne bo nikdar pozabila! Ko je bil za mujen zgodovinski trenutek, da se organizira podzemeljsko narodno-osvo-bodilno gibanje in se organizirajo borci na tej osnovi, je zaspana ma-lomeščanska družba zavrgla idealizem mladine, da se bori na poziv za = padnih zaveznikov proti okupatorju, in je raje skrbela za svojo tele = sno in materialno varnost. Ko pa je že bilo očito, da se narod organizi-ra brez njih, je bilo že prepozno, ker je bilo to vodstvo že trdno v komunističnih rokah. Radi neizogibnih borb, se je seveda pričelo brato ubistvo, ki se je nadaljevalo, ob pomaganju zdaj enih zdaj drugih, od strani Lahov in Nemcev, ki so z veseljem gledali, kako se Slovenci med seboj iztrebljajo. Oni, ki so si rešili glave in so soodgovorni za to klanje, bodo do svoje smrti opravičevali svoje ravnanje z borbo proti - komunistom! Kajti utegnili bi se zgoditi, da jih enkrat v Sloveniji pobarajo: zakaj ste nahujskali naše očete, sinove in brate, da se bore proti komunistom, potem pa ste jih same prepustili v roke Titovim klav-cem? Trditi, da so bili domobranci redna vojska generala Draže Mihailo-vića pa pomeni profanacijo spomina tega srbskega junaka, kateremu so ko-munisti očitali sodelovanje z Nemci, ker se ve, da so bili domobranci oboroženi in vzdrževani od okupatorjev. Na tej osnovi, gospoda moja, je vsako vzajemno politično delovanje slovenskih emigrantov nemogoče. Ne smeko se dalje vdajati utvaram, da 50.000 padlih slovenskih junakov, čeprav nasilno mobiliziranih ali pa prostovoljno se borečih za zavze-tje Goriške, Trsta in ostalega slovenskega Primorja, ne bo z zlatimi čr-kami zapisanih v zgodovini slovenskega naroda. Slovenska zgodovina bo ta junaštva priznala, žalostno je le, da teh junakov ni vodil v borbe zavedni slovenski častnik ampak rdeči komisar. Kdo je bil med stotiso-či ujetnikov-Slovencev v Italiji in v Nemčiji? Kdo je prvi dal okupa-torjem spiske sumljivih Slovencev, da so že tisoči v verigah zvezani romali 14 dni po likvidaciji jugoslovanske vojske v laške zapore in kampe? To so bile prve žalostne žrtve domačega izdajstva. Ta, ki je umi-ral na Rabu ali pa v koncentracijskih ječah, ta je prav tako težko umi-ral kot oni, ki je umrl od partizanske krogle. Zločinci niso bili samo na eni ampak tudinna drugi strani! Zato pomeni izzivanje, ko se govori o domobrancih kot o nekem narodnem gibanju, ko ni bilo prav nič druge-ga kot strategična poteza Lahov in Nemcev, ki so na račun naše krvi mogli obvladovati položaj. Da so se pa odgovorni njihovi predstavniki motili o pravem koncu domobranstva, dokazuje popolna nevednost gléde razvoja političnih dogodkov, dasi so vsi njihovi voditelji v zamejstvu ta dejstva poznali in jim ni bilo težko pravočasno obvestiti svojih strankarskih tovarišev-voditeljev v Sloveniji o stvarnosti. In zakaj postavljati danes slovenski protikomunistični program v zamejstvu na

temelje nekega domobranstva in pa da predstavljajo ti voditelji, ki so si rešili glave, sedaj nas vse zamejske Slovence pred drugimi narodi? Nedelavnost naše emigracije je stvarnost. Naši idealni mladi dija ki, pa tudi naši intelektualci so jo občutili. Pekel Južne Amerike, gozdo vi in rudniki Kanade, Avstralije in Anglije, pa tudi farme in tovarne Severne Amerike so krivi te nedelavnosti. Kdor zanika to dejstvo, je podoben noju, ki stiska svojo glavo v pesek, ali pa sam mnogo udobnejše živi, pa nerad vtika svoj nos tja, kjer ga ne srbi. Kako danes ti omikanci ali mladi ljudje gledajo na razmere, to je mnogo važnejše kot pa bi si kdo to predstavljal. Te ljudi bo po večini življenje tako predelalo, pa tudi neizvestnost in nedelavnost slovenskega predstavništva v tujini, da ni treba pričakovati od njihove zagrenjenosti in bridkih trenutkov njihovega zamejskega življenja neko vrnitev "starih ča = sov", ko se od zgoraj doli diktirajo narodni poslanci in pri zaprtih vratih odloča usoda slovenskega naroda.

Poglejmo stvarnost v domovini. Osem let bo skoro preteklo od "osvoboditve". Novo pokolenje odrasča. Nova sredina ustvarja nove ljudi. Sola in cerkev se preobražata. Okoli 600 slovenskih duhovnikov zvesto vdano služi pri preobražanju Cerkve in več kot 6000 učiteljev in profesorjev je predano na delu za novo družbo. Pomanjkanje in suženjsko delo, preganjanja in nemorala izvrše svoje peklensko delo. Le slaboumni bo mislil, da pridejo stari časi nazaj. Le norec more računati, da bo poveznil temu izmučenemu slovenskemu narodu staro "črepinjo" na vrat, ko Titova glava pade. In vendar, in vendar smo zapluli v stare vode, to pa le zato, da se ljudje operejo zaradi svoje zgodovinske odgovornosti in pa da se gremo v tujini vsaj malo še politiko, ker bi nam sicer utegnilo pri udobnem življenju, (ki ga nekateri tudi zunaj vodijo), postati dolgčas.

Kje smo tedaj še Slovenci, da postavimo vseslovenski narodni odbor na novi osnovi pravičnosti, strpnosti, bratske ljubezni, na zares krščanski podlagi? Kdaj bomo tako dozoreli, da poravnamo nasprotja med seboj, da ne netimo z izzivanjem o junaških borbah druge strani, ki je tudi radi teh trpela in morda še več kot oni? Kadar bo do tega prišlo, potem moremo pričakovati, da se bo pri več kot tisoč slovenskih akademsko izobraženih beguncih pojavila večja delavnost, ki bo znala vlitibzadnjemu našemu človeku v daljnih prašumah in rudnikih novo iskro upanja, da "vremena Kranjcem bodo se zjasnila". In tedaj bomo lahko segli vsakemu bivšemu borcu narodno-osvobodilne vojske in vsakemu domobrancu bratsko v roke, ker je oba rodila slovenska mati in obema je naš narodni sovražnik potisnil nož v roke, da se koljemo. Prave zločince pa prepustimo božji Pravičnosti, kateri nihče ne bo ušel. In ti zločinci so bili na obeh straneh!

Dr.ing....

J a v n o m n e n j e

Obisk: G.urednik! Obisk Tita v Londonu je komična zadeva, ki jo izkorišča vsak po svoje, le emigracija nič. Angleški levičarji so napisali toliko neumnosti o svojem prijatelju Titu, da so pokazali svoje neznanje in zaslepljenost, ki jo povzroča Marx. Pravijo, da so prijatelji, a najbolj žalijo Jugoslavijo, o kateri mislijo, da ne zmore demokracije, da je bila fevdalna in podobne nesmisle. Katoličani so stopili v borbo in se zanimajo le za preganjanja Cerkve in duhovnikov. Če ne nastopijo na vseh poljih življenja, zaradi zatiranja najosnovnejših sloveških pravic, so enako zasostali kot levičarji. Emigracija, če

bi bila taka kot ni, bi imela priložnost, da postreže s številnimi podatki. Zdaj bi bila prilika, da se angleška javnost seznaní z resnico!

R.D.

G.urednik! Nek Anglež me je vprašal, kaj mislim o Titovem obisku. Odgovoril sem mu, da je to zadeva Britancev, če hočejo gostiti rdečega diktatorja. Pa saj se ne bori proti nam - je rekel Anglež. Seveda, ne bori se z orožjem, toda poskuša na vse načine postati mednarodni socialistični junak. Ako bodo ljudje doma kdaj imeli priliko izraziti svoje nezadovoljstvo, jim ne boste smeli očitati, da so proti-britanski.

V.S.

Problemi: G.urednik! V Vaši anonimni rubriki "Javno mnenje" je bil nek odločen in znanstven gospod ponovno pogumen (KT 110), da odredi znanstveno vrednost knjige g. Tošiča "Srpski nacionalni problemi". G.-b- se boji Tošičevega nepoznanja slovenskega problema. Toda pisec je razpravljal o srbskih problemih, a slovenske je pustil Slovencem. G.-b- se razburja zaradi Tošičevega stališča do Jugoslavije, a to stališče ni rezultat ničesar drugega kot stališče ogromne večine Slovencev v inozemstvu, ki pravijo: naj se Srbi in Hrvati sporazumevajo, mi pa čakamo, da Jugoslavija ostane ali razpade. P. Jovanović

Ministri: G.urednik! Mislil bi, da so ministri - plačani ali ne - do volj stari, da se znajo sami braniti. Posel zagovornikov, kot smo jih brali v KT, je nehvaležen: če se politik oglasi, te postavi na laž. Vprašajmo se: ali smo za dvorne intrige in vladne spletke? Načelno ne glede na emigracijo: ali ima javnost pravico poznati državne posle? Zagovorniki o nekih politikih se postavljajo v nevarnost, da jih smatramo za zastarele pristaše nagačenih lutk in gnilega, nedemokratskega predvojnega reda. Ali se kdo upa ziniti, da ni za demokracijo? J.G.

G.urednik! Naj potolažim g. Ž.M. (KT 111), čigar pismo zastavlja nekaj vprašanj. Koliko ne-Slovencev čita "Slovenijo"? Koliko ne-Srbov čita "Poruka" in ne-Hrvatov "Hrvatski glas"? In če bi bil emigrantski tisk zares svoboden in nepristranski, bi "Poruka" prinesla "obrambo" g. Cvetkovića, "Hrvatski glas" g. Jovanovića in "Srpska borba" g. Krnjevića. Kdo more danes obtoževati plačane ministre in pred kom naj se branijo? Politikom v demokracijah "sodi" narod na volitvah. Plačani ministri odgovarjajo tistemu, ki jih je postavil, a dotični politično odgovarja narodu. Kdo je javnost? Emigracija, ki znaša morda 0.5% naroda? Treba je vedeti, da demokracija ne pomeni vlado emigracije.

Stvarnost: G.Š. (KT 111) očitno ve, da "plačana" vlada v Londonu in Kairu ni imela programa. Jaz ga ne poznam. G.Š. zaključuje: da je Jugoslavija propadla zaradi pomanjkanja programa, da so krivi plačani ministri (ne loči med politiki in uradniki!) da je Tito uspel, ker je program imel. Ne upošteva Teherana, Jalte, laži BBC intrig g. Churchilla & Co, Rooseveltovo slabost proti Stalinu itd. Čudno

je, da se je Poljski in Češkoslovaški godilo enako. Morda tudi njihove plačane vlade niso imele programov? Ponoviti moram: upoštevati je treba vsa znana dejstva, jih nepristransko presoditi in z zadržanjem sprejeti sklep. G.Š. pa je upošteval le dejstvo, ki mu je prijalo, a ostalo prezrl.

V.F.

G.urednik! Ne vidim povoda za sum pri g. B.O. (KT 109). Od 1929 sta "plačane" ministre "izglasovala" kralj Aleksander in knez Pavle in njima so polagali obračune, ne narodu. Med vojno smo imeli begunsko vlado in iz razumljivih vzrokov ni mogla o vsem polagati obračuna; potrebna je bila tajnost za vodenje vojne. Po vojni "plačani" ministri niso imeli prilike, da pridejo pred narod in niso ajo komu polagali računa, dokler je narod zaslužnjen. Ali naj morda nam, emigrantom? In komu naj vsakodnevno nas polaga račun? T.S.

(S tem je dopisovanje o "Stvarnosti" in ministrih zaključeno. Ur. K. T.)

BALKANSKI PAKT

V Ankari je bila med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo podpisana pogodba o prijateljstvu in sodelovanju za doseg skupnih ciljev. V pogodbi je predvidena tudi poglobitev sodelovanja na obrambnem področju, odprta pa so tudi vrata za pristop drugim narodom, ki bi jih podpisnice sprejele.

RAZGOVORI S TITOM

G. Slobodan Jovanović, predsednik Jugosl. nar. odbora nam je izjavil, da so vse vesti o razgovorih med Odborom in Titom povsem neresnične.

"Ameriški Srbobran" je namreč decembra lani poročal o zborovanju Srb. nar. odbrane, kjer je bilo govora o dveh pismih iz Anglije, ki sta vsebovali te vesti. G. Fotić je tedaj izjavil, "da mu to ni poznano", G. Ijujić pa ni vedel "kaj je po sredi; to da če se tako govori, nekaj mora biti na stvari". To poročilo je objavila tudi "Ameriška Domovina" 2. I. t. l.

- Pred švicarskimi oficirji je govoril o partizanskem vojskovanju gen. polk. Dušan Kveder. - Fizikalni inštitut Slov. akademije znanosti so odprli v Ljubljani. Postavitve uranske kope na težko vodo je njegova glavna naloga.

=KLIC TRIGLAVA= + Naročnina za eno leto 24/-, za četrt leta 6/-, za ino zemstvo odgovarjajoča vsota z do plačilom za letalsko dostavo.